

FOAIA DE PARCURS PENTRU ECONOMIE DIGITALĂ ȘI COMERȚ ELECTRONIC

(Versiune actualizată 2024)

OBIECTIVUL 1. AFACERI LA DISTANȚĂ ÎN MOLDOVA - CONTACTLESS BUSINESS IN MOLDOVA INITIATIVE

Ațiunile lansate în acest sens ținesc de dezvoltarea unei oferte de țară pentru investitorii de peste hotare, inclusiv din diasporă, dar și antreprenorii din țară. Sub genericul de afaceri la distanță, se are în vedere posibilitatea de a deschide, de a gestiona și de a închide o afacere în RM de la distanță – prin metode digitale. Ațiunile din acest capitol vin în continuare celor realizate deja prin pachetele legislative de digitalizare precedente, dar și se urmărește implementarea lor, eliminarea altor constrângeri regulatorii, promovarea soluțiilor tehnologice ce vor sta la baza acestei inițiative, cum ar fi identificare la distanță, accesul la identitate electronică, notarizarea electronică, registre publice și servicii accesibile online, inclusiv în Engleză și alte măsuri specifice pentru îmbunătățirea mediului de afaceri prin digitalizare.

	Acțiune / narativ	Impact scontat	Parteneri	Progres
1.	<p>Prioritizarea serviciilor publice digitale esențiale pentru mediul de afaceri</p> <p>Înregistrarea companiilor și simplificarea administrării la distanță a acestora prin instrumente digitale - sunt esențiale pentru dezvoltarea unui mediu de afaceri prietenos și atragerea investițiilor, atât din țară, cât și de peste hotare – inclusiv din diasporă.</p> <p>Schimbarea abordării în implementarea serviciilor digitale pentru business și acordarea priorității serviciilor solicitate de mediul de afaceri, nu celor prioritizate de instituții și agenții.</p>	<p>- Modernizarea continuă a cadrului de reglementare</p> <p>- Dezvoltarea prioritară a serviciilor digitale esențiale G2B</p>	<p>CS, MDDED, AGE, ASP, alte autorități publice și contribuitori</p> <p>_____</p> <p>BERD, UK-GGF, USAID/Sweden</p>	<p>Parțial realizat, în derulare//</p> <p>1. Pachetul legislativ pentru digitalizare 1.0 (Legea 175/2021 - https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=128924&lang=ro) dezvoltat de Ministerul Economiei și Consiliul Economic, cu suportul partenerilor de dezvoltare, a intrat în vigoare la 10 ianuarie 2022, ajustând 30 de acte legislative, a apropiat realizarea acestui obiectiv. Autoritățile de toate nivelele au fost obligate să utilizeze instrumentele digitale în interacțiunea sa cu comunitatea de afaceri și să asigure furnizarea serviciilor sale inclusiv prin instrumente digitale, prin modificările la Codul Administrativ, Codul Civil, Codul contravențional și o serie de alte legi. Secretariatul Consiliului Economic constată că o parte din acele prevederi legale nu au fost implementate până la sfârșit și monitorizează ajustarea</p>

				<p>procedurilor interne și aplicarea practică de către instituțiile vizate a acestora, dar și analizează întreaga gamă de servicii publice esențiale pentru a obține acordarea lor în format digital.</p> <p>2. O continuare de succes a acestei abordări a fost realizată prin aprobarea la 26 mai 2023 a celui de al doilea pachet digital în acest sens - Contactless Business in Moldova (https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=137589&lang=ro). O echipă de experți locali contractată cu suportul USAID prin proiectele MISRA și FTA a lucrat cu echipa Consiliului Economic la analiza elementelor lipsă pentru deschiderea/administrarea unei afaceri în Republica Moldova la distanță. Acestea vizau: Acordarea la distanță a IDNP investitorilor străini, asigurarea instrumentelor necesare pentru accesarea platformelor digitale pentru business de către străini, și în primul rând a eKYC, e Notariat și MobiSign, notarizarea electronică, instituirea regimului juridic a actului notarial electronic și particularitățile activității notariale electronice, locul actului notarial electronic în actele emise de notar, cerințe pentru actul electronic, asigurarea obligatorie a versiunii Engleze a formularelor și serviciilor publice pentru business, legalizarea deplină a muncii la distanță, clarificarea regimurilor salariului, taxelor, inclusiv a TVA, precum și a contribuțiilor sociale și asigurării medicale obligatorii, angajarea la distanță a cetățenilor străini, clarificarea aspectelor procedurale de interacțiune între străini și autoritățile competente, clarificarea regimului securității muncii, a certificatelor medicale și a riscurilor la locul de muncă, etc.</p> <p>3. Pentru promovarea continuă a acestui obiectiv, Consiliul Economic a realizat în noiembrie/decembrie 2022 Studiul privind aplicarea de către autorități și entitățile vizate a Pachetul Legislativ pentru Digitalizare 1.0 și analiza nivelului de digitalizare a serviciilor publice esențiale pentru business, finanțat de MISRA/USAID (https://consecon.gov.md/wp-content/uploads/2023/06/USAID-MISRA-Mapping-Public-Services-for-Business-02-RO-1.pdf).</p> <p>Consiliul Economic urmărește și participă pe baze permanente la procesul de digitalizare a serviciilor publice esențiale pentru business.</p>
<p>2.</p>	<p>Promovarea accesului la instrumente de identificare și interacțiune electronică a antreprenorilor cu autoritățile</p> <p>Chiar dacă legislația internă privind semnătura și documentul electronic au ajuns la a treia ediție din 2004 până în prezent, odată cu aprobarea Legii</p>	<p>- Utilizarea pe scară largă a documentului electronic și semnăturii digitale</p> <p>- actualizarea legislației privind</p>	<p>CS, MD, AGE, SIS, STISC, alte autorități</p> <hr/> <p>UK GGF, BERD,</p>	<p>Parțial realizat, în derulare//</p> <p>Prin amendamentele din Pachetul legislativ pentru digitalizare 1.0 și Contactless Business in Moldova, autoritățile de toate nivelele au fost obligate să utilizeze instrumentele digitale în interacțiunea sa cu comunitatea de afaceri și utilizarea semnăturii electronice pentru asigurarea furnizării serviciilor sale digitale, ca opțiune de bază, inclusiv a fost obținută</p>

	<p>124/2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere, în multe cazuri documentele semnate electronic nu sunt acceptate de persoane juridice – subiect de drept privat sau public. În multe cazuri, prezența în persoană este în continuare cerută pentru a completa, a semna și a primi documente. Astfel, potențialul enorm de optimizare a interacțiunii digitale dintre autoritățile publice, persoanele juridice și persoanele fizice, nu este utilizat pe deplin, iar simplificarea și digitalizarea serviciilor publice este tergiversată.</p>	<p>serviciile de încredere, în linie cu UE</p> <p>- liberalizarea pieței serviciilor de încredere</p>	<p>USAID</p>	<p>eliberarea semnăturilor digitale în consultatele RM peste hotare, dar și alte măsuri de identificare și notarizare la distanță, angajare la distanță, etc.</p> <p>Totuși, nivelul de utilizare a semnăturilor digitale este la un nivel relativ scăzut, ce cca. 10% din populație, dintre care doar a treia parte o fac pe baze permanente, aceasta fiind un element de descurajare a digitalizării economiei naționale. Consiliul Economic pune accentul pe liberalizarea pieței serviciilor de încredere, care vor facilita absorbția serviciilor digitale pentru business pe mai multe verticale (servicii publice, financiare, notariale, etc.). De asemenea, vor fi identificate și alte măsuri pentru sporirea accesului cetățenilor/antreprenorilor și instrumente digitale și incluziunii digitale.</p>
<p>3.</p>	<p>Suport pentru crearea platformei tehnologice universale de identificare la distanță a beneficiarilor (eKYC)</p> <p>Un factor-cheie în transformarea digitală și evoluția spre o economie digitală avansată este primul pas spre acordarea identității electronice – identificarea la distanță a persoanei. Aceasta este o componentă esențială a infrastructurii pe care ar putea fi construit cu succes viitorul sistemelor de e-guvernare și de servicii electronice private. Necesitatea identificării persoanei apare ori de câte ori este necesar să se stabilească o legătură între o decizie sau o anumită tranzacție și o anumită persoană sau entitate și să se asigure integritatea datelor.</p> <p>Aceste instrumente digitale pot contribui la extinderea incluziunii digitale în rândul companiilor și în special a IMM-urilor, precum și în rândul diasporei și a potențialilor investitori străini, a cetățenilor străini candidați pentru angajare la distanță în companii moldovenești</p>	<p>- Instrumente credibile, universale și ușor accesibile de identificare la distanță eKYC/eKYB</p>	<p>MDED, AGE, sectorul bancar, notarii publici, etc.</p> <p>_____</p> <p>Consiliul Economic (Fintech consolidation AP - rec.2; 4; 6)</p> <p>WB/UIPAC, EBRD, UK-GGF</p>	<p>În derulare//</p> <p>Acțiunea dată a fost promovată și în Planul de Activitate al Guvernului 2021-2022, acțiunea 2.1.16. <i>Promovarea proiectului de hotărâre a Guvernului privind stabilirea procedurii de identificare și verificare de la distanță a identității unei persoane prin utilizarea soluției eKYC.</i></p> <p>Consiliul Economic a realizat o serie de consultări cu potențialii parteneri și beneficiari, dezvoltând conceptul unui proiect de creare a platformei tehnologice eKYC, care a fost aprobată spre finanțare de UK-GGF în noiembrie 2022.</p> <p>Proiectul de asistență tehnică ”Crearea platformelor tehnologice universale eKYC și eNotary” a fost lansat în Martie 2023, fiind implementat de către AGE cu suportul BERD și UK-GGF, în August 2023 fiind livrate Conceptul sistemului, cerințele tehnice și proiectele de acte normative necesar de aprobat/amendat.</p> <p>Către Aprilie 2024, cadrul de reglementare pentru dezvoltarea serviciilor eKYC a fost integral aprobat, fiind format din: i. Pachetul de dereglementare IV, amendamentul de modificare a Legii nr. 124/2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere (completând cu eKYC ca instrument pentru certificatele digitale) - aprobat de Parlament în lectură finală în februarie 2024. ii. Hotărârea de Guvern pentru stabilirea Procedurii de identificare și verificare la distanță a identității unei persoane utilizând soluția eKYC a fost aprobată la 13 decembrie 2023; iii. Hotărârea de Guvern privind crearea serviciului public e-KYC a fost aprobată la 31 ianuarie 2024; iv. Hotărârea de Guvern privind aplicația EVO și integrarea eKYC a fost aprobată pe 24 aprilie 2024.</p> <p>Cererea de finanțare UIPAC/BM pentru etapa de dezvoltare și implementare</p>

				<p>a fost depusă la BM în octombrie 2023 (aprox 450'000 Euro). Bugetarea eKYC a fost aprobată în decembrie 2023. În martie 2024, UIPAC a inițiat due diligence privind documentația tehnică, cadrul de reglementare și cererea pieței – procesul este în derulare.</p> <p>Digitalizarea procesului de identificare la distanță a persoanei va simplifica procesul de acordare la distanță a semnăturii digitale și este o condiție prealabilă pentru succesul inițiativei de dezvoltare a afacerilor la distanță în RM, asigurând diaspora, investitorii străini și angajații de la distanță cu instrumentarul de interacționare de la distanță cu instituțiile publice, companiile, băncile, notarii etc.</p>
4.	<p>Suport pentru crearea platformei de notarizare electronică pentru antreprenori, diasporă și investitorii străini (eNotary)</p> <p>În Republica Moldova este necesară instituirea regimului juridic al actului notarial electronic și particularitățile activității notariale electronice, locul actului notarial electronic în actele emise de notar, cerințele pentru actul electronic, modul de întocmire, semnare, înregistrare și arhivare.</p> <p>Interacțiunea cu notarii din țară este o procedură adesea anevoioasă pentru antreprenori și este total inaccesibilă pentru cetățenii din diasporă și investitorii străini, care au acces limitat la rețeaua modestă de consulate ale RM peste hotare. Spre deosebire de alte state avansate în acest domeniu, notarizarea digitală nu a evoluat în RM, iar acest lucru s-a transformat într-o barieră artificială pentru dezvoltarea afacerilor.</p>	- Serviciile notariale digitale accesibile pentru antreprenori	<p>MJ, CNM, AGE</p> <p>_____</p> <p>Consiliul Economic</p> <p>UK-GGF, BERD, USAID/Sweden</p>	<p>În derulare//</p> <p>1. Odată cu aprobarea la 26 martie 2023 a pachetului legislativ "Contactless Business in Moldova" (Legea 126/2023), a fost asigurat cadrul legislativ necesar.</p> <p>2. Consiliul Economic în colaborare cu Agenția de Guvernare Electronică și suportul UK-GGF/EBRD, au lansat etapa preparatorie pentru dezvoltarea conceptului sistemului informațional, cerințelor tehnice și cadrului secundar necesar pentru eNotariat, care au fost livrate în Decembrie 2023 și consultate cu MJ și CNM – proces finalizat în Aprilie 2024.</p> <p>La etapa de față se încheie procedurile interne în cadrul MJ, iar EBRD a acceptat preliminar finanțarea creării platformei eNotariat, în valoare de cca. 400.000 euro.</p>
5.	<p>Promovarea noului Registru de Stat al Unităților de Drept, securizat și accesibil online, inclusiv pentru investitorii străini</p> <p>Republica Moldova dispune de resursele informaționale de bază, care pot produce valoare și pot economisi resurse. Utilizarea lor limitată nu servește pentru reducerea costurilor de conformitate pentru companiile din RM sau pentru generarea de noi servicii. RSUD în forma sa actuală este disponibil public doar ca fișier Excel, iar pagina publică care-l oferă nu are asigurat gradul general acceptat de</p>	<p>- Profilurile companiilor accesibile online pe o resursă securizată</p> <p>- versiunea multilingvă a acestor resurse</p> <p>- economisire timp și resurse pentru</p>	<p>AGE; ASP; MDED</p> <p>_____</p> <p>Consiliul Economic (MRECR/OUG-01)</p>	<p>În derulare//</p> <p>Consiliul Economic a promovat includerea acestei acțiuni în PAG 2021-2022, aprobat prin HG235/2021 – p. 1.4.2. <i>Promovarea proiectului de hotărâre a Guvernului cu privire la aprobarea Concepției actualizate a Sistemului informațional automatizat „Registru de stat al unităților de drept”.</i></p> <p>Hotărârea de Guvern pentru aprobarea Conceptului a fost aprobată pe 28 decembrie 2022, iar lucrările de actualizare a RSUD au fost tergiversate repetat, fiind relansate la insistența ECS, cu suportul MDED în Martie 2023. La moment, dezvoltarea noului registru este la o etapă avansată, iar</p>

	<p>securitate SSL sau EVSSL.</p> <p>Din alt punct de vedere, întreaga complexitate de probleme pentru asigurarea conformității este pusă pe umerii antreprenorilor, care trebuie să furnizeze o multitudine de documente confirmative, chiar și pentru datele ce deja se conțin în registrele publice (costuri de obținere a copiilor/extraselor, traducere, notarizare, apostilare, expediere, etc. – în mediu cca. 800 USD și până la o lună de întârzieri).</p>	companii		Consiliul Economic promovează implementarea practică a acestui obiectiv și va urmări impactul real pentru facilitarea mediului de afaceri.
6.	<p>Promovarea accesului investitorilor străini la formulare și servicii publice digitale pentru companii și investitori în limba engleză</p> <p>Inaccesibilitatea actelor juridice în limba afacerilor internaționale, a formularelor, documentelor de constituire a companiilor, actelor permissive, alte servicii digitale pentru business, etc. - toate acestea descurajează investitorii străini, care sunt interesați să dezvolte o afacere în Republica Moldova și comportă costuri substanțiale atât financiare, timp, cât și alte resurse. Cu puțin efort, țara noastră poate fi mult mai accesibilă pentru investitori.</p>	Access la documente de constituire a companiilor în RM în limba internațională a afacerilor	<p>AGE, ASP, alte autorități publice vizate</p> <p>_____</p> <p>Consiliul Economic</p> <p>BERD, FTA</p> <p>USAID/Sweden</p>	<p>În derulare//</p> <p>Odată cu aprobarea la 26 martie 2023 a pachetului legislativ ”Contactless Business in Moldova” (Legea 126/2023), autorităților vizate li s-a pus la dispoziție 6 luni pentru a asigura implementarea acestui obiectiv, însă o serie de prevederi au rămas neexecutate.</p> <p>Consiliul Economic promovează implementarea practică a acestui obiectiv și va urmări impactul real pentru facilitarea mediului de afaceri.</p>
7.	<p>Revederea procedurii de acordare a IDNP investitorilor străini</p> <p>Acordarea IDNP investitorilor străini este un element inevitabil pentru înregistrarea și administrarea afacerilor, care nu trebuie să fie o piedică pentru inițierea unei afaceri la distanță în RM.</p> <p>Există o problemă practică când în urma modificării unor date conținute în Registrul de stat al persoanelor juridice, această modificare nu se efectuează automat în privința altor unități de drept care utilizează aceste date. De exemplu, în cazul schimbării denumiri corporative ale asociatului/adresei juridice și a altor date care nu necesită modificarea statutului, date noi nu se actualizează în dosarele relevante ale tuturor persoanelor juridice în care persoana juridică în cauză are statut de asociat. Mai sunt cazuri când Registrul de stat al persoanelor juridice nu este actualizat automat</p>	<p>- Clarificarea regimului de acordare și administrare a IDNP pentru străini</p> <p>- eliminarea adeverințelor și certificatelor inutile</p>	<p>ASP, AGE, IGM</p> <p>_____</p> <p>Consiliul Economic</p>	<p>Parțial realizat, în derulare//</p> <p>Odată cu aprobarea la 26 martie 2023 a pachetului legislativ ”Contactless Business in Moldova” (Legea 126/2023), autoritățile vizate au la dispoziție 6 luni pentru a asigura implementarea acestui obiectiv, însă o serie de prevederi, inclusiv modificarea HG 333/2002 a rămas neexecutată.</p> <p>La etapa de față se promovează introducerea modificărilor care se obligă autoritățile statului să comunice între ei utilizând tehnologia informației fără implicarea solicitantului, modificarea HG 333/2002 prin introducerea altor modalități de atribuire de IDNP, în afară de prima intrare în teritoriul Republicii Moldova ce va permite atribuirea IDNP pentru străini fără ca acestea să vină în Moldova și, respectiv, va permite implementarea reală a prevederilor Contactless Business și atragerea investitorilor străini la distanță.</p>

<p>cu alte date/informații modificate în alte Registre care fac parte din competența ASP. De exemplu, în cazul atribuirii IDNP unui administrator străin al unei societăți comerciale care se efectuează prin intermediul Registrului de stat al populației, datele cu privire la IDNP nu se introduc automat în Registrul de stat al persoanelor juridice, ambele registre fiind administrate de către ASP.</p> <p>Din punct de vedere practic, IGM eliberează un document denumit Adeverința privind confirmarea statutului străinului pe teritoriul Republicii Moldova (https://servicii.gov.md/ro/service/017000055). Această adeverință reprezintă un extras din Sistemul informațional ținut de ASP care confirmă: atribuirea numărului IDNP pentru străin, eliberarea actului de identitate sau lipsa acestuia, înregistrarea la domiciliu/reședință sau lipsa acestuia și componența familiei. Cu alte cuvinte, IGM eliberează un extras pentru a fi prezentat ASP, dar extrage datele din registrul deținut de ASP, consumând inutil timpul și banii investitorilor.</p>			
<p>8. Crearea condițiilor pentru marketplace-uri de servicii digitale publice pe platformele prestatorilor privați de servicii către business</p> <p>Analiza prevederilor legale cu scopul identificării posibilității și oportunității extinderii cercului de persoane care pot activa în calitate de registratori de stat ai persoanelor juridice prin includerea notarilor și/sau a lucrătorilor bancari în lista respectivă este determinată de sistemul existent greoi și greu de accesat - atât teritorial, cât și funcțional. ASP este pe calea de a implementa noul Registor al persoanelor juridice, care prin esență admite mobilizarea unui număr mai mare de agenți de înregistrare și/sau interacțiune bazată pe RSUD, dar și deschiderea API către terți, ce pot integra aceste servicii în sistemele lor, cum ar fi notari publici, prestatori de servicii de plată, operatori telecom, etc.</p> <p>La banca, dar nu numai - poate și la notar sau și la un</p>	<p>- creșterea gradului de accesibilitate la serviciile de lansare a unei afaceri</p> <p>- diversificarea operatorilor și serviciilor</p>	<p>ASP, BNM, AGE, MDED</p> <p>_____</p> <p>Consiliul Economic</p>	<p>În derulare//</p> <p>Consiliul Economic a lansat în noiembrie 2023, cu suportul ATIC și GIZ, dezvoltarea cadrului legal necesar, acesta fiind prezentat membrilor săi la ședința iConsiliului din Ianuarie 2024. În februarie aceste propuneri legislative ce sunt parte a noului pachet legislativ pentru economie digitală, au fost susținute la ședința GL pentru analiza impactului de reglementare și remise MF și MJ pentru coordonare și avizare prealabilă. Deocamdată, consensul necesar cu MF nu a fost identificat, iar Consiliul va continua activitatea sa în acest sens.</p> <p>Prin intermediul noului proiect legislativ pentru digitalizare este vizată extinderea cercului de persoane/entități ce pot activa în calitate de registratori de stat în scopul înregistrării companiilor/persoanelor juridice, precum și amendarea legislației pentru a oferi băncilor a dreptului să acorde și alte genuri de servicii pentru antreprenor, cu scopul final de dezvoltarea a Marketplace-urilor de servicii integrate pentru business.</p>

	operator telecom, antreprenorul ar putea să fie asistat la: alegerea formei juridice și deschiderea companiei, acordarea de identitate digitală (semnătură electronică avansată și calificată), acordarea de credit, identificarea parteneri de afaceri, servicii de contabilitate, fiscalitate, HR și juridice, consultanță în afaceri, optimizare de procese (inclusiv introducerea de soluții digitale pentru managementul relației cu clienții, de administrare a afacerilor, stocurilor, etc.), soluții customizate pentru magazine online, pregătire dosare de participare la achiziții publice, obținere de subvenții, pregătire a exporturilor, etc.			
9.	<p>Evaluarea nivelului de pregătire a Republicii Moldova pentru lansarea Inițiativei Contactless Business și eliminarea barierelor rămase</p> <p>Inițiativa Contactless business în Moldova a fost lansată de Consiliul Economic în Noiembrie 2022, fiind inspirată din practica Estoniei de eResidency. Datorită faptului că o serie de elemente necesare pentru funcționarea ei nu sunt pe deplin pregătite, Consiliul s-a angajat într-o serie de modificări legislative și proiecte de asistență tehnică, menite să pregătească acest proces.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - actualizarea evaluărilor privind fezabilitatea inițiativei - pregătirea campaniei de informare - eliminarea barierelor rămase 	<p>CSE, MDED, AI, partenerii de dezvoltare</p> <hr/> <p>Consiliul Economic</p>	<p>Parțial realizat, în derulare//</p> <p>La etapa de față, se pregătește lansarea acestui studiu, care va fi inițiat odată cu lansarea fazelor doi a proiectelor eKYC și eNotary, dar și lansarea EVO App, EvoSign și a RSUD actualizat.</p>

OBIECTIVUL 2. CADRU DE REGLEMENTARE FACIL PENTRU SOLUȚII DIGITALE

Dezvoltarea rapidă a industriilor virtuale și economiei digitale lasă mult în urmă instituțiile și autoritățile cu care antreprenorii trebuie de regulă să interacționeze. Întârzierea transformării digitale la care largă și a noilor metode de interacțiune G2B, devine un impediment serios pentru dezvoltarea economică, consumă resurse și timp. Pe de altă parte, modernizarea cu aceeași viteză a procedurilor de raportare, declarare, evidență, etc. va sprijini antreprenoriatul inovativ și va contribui la creșterea economică. Mai mult ca atât, statele deschise inovației, aplică diverse modele de facilitare și promovare prin metode fiscale și non-fiscale, cu scopul de a promova noile sectoare economice și inovația. Acțiunile primordiale în acest sens vizează și domeniile plăților fără numerar, a documentării/raportării tranzacțiilor digitale, inclusiv prin terminale digitale de evidență fiscală, protecției datelor personale și vieții private în noile realități, etc.

	Acțiune / narativ	Impact scontat	Parteneri	Progres
10.	Contribuția la implementarea Strategiei Naționale de Transformare Digitală, prioritizarea activităților pentru un mediu de afaceri competitiv	- Implementare progresivă a Strategiei de	VPMD, MDED, autoritățile publice	<p>În derulare//</p> <p>Structura Guvernamentală a fost ajustată prin Decizia Parlamentului 88/2021 și desemnarea unui Viceprim-ministru pentru digitalizare,</p>

	<p>Există o necesitate permanentă de a stabili un cadru eficient de guvernare și de viziune strategică la nivel de țară. Consiliul Economic a promovat și a contribuit la acest proces, salutând aprobarea de către Guvern în Septembrie 2023 a noii Strategii de transformare digitală.</p> <p>Totodată, există și o nevoie clară de o coordonare mai bună la implementarea Strategiei naționale de transformare digitală, cu roluri, responsabilități și structură de punere în aplicare clare la nivelul de executare.</p> <p>Transformarea digitală este un proces continuu de schimbare a societății, a proceselor de afaceri și a soluțiilor tehnologice conform noilor realități. Toate elementele trebuie puse în aplicare în mod sistematic, iar un proces de coordonare eficient în contextul crizei actuale ar putea fi transformat într-o oportunitate remarcabilă.</p>	<p>transformare digitală</p> <ul style="list-style-type: none"> - lansarea procesului de planificare sectorială - perfecționarea continuă a structurii de guvernare a procesului și o mai bună coordonare interinstituțională 	<p>_____</p> <p>/Consiliul Economic (MRECR/GOV-01)</p>	<p>responsabil pentru dezvoltarea Societății Informaționale și coordonarea activității instituțiilor publice în domeniul digitalizării. Totuși, comunitatea de afaceri promovează o mai bună coordonare la nivel instituțional, în special în sensul dezvoltării capacităților administrative suficiente la nivel central pentru a asigura generarea de inițiative sectoriale și a proiectelor de transformare digitală la nivelul instituțiilor vizate. Consiliul Economic va continua să promoveze consolidarea instituțională, buna coordonare cu mediul de afaceri a procesului de transformare digitală și suportul pentru unitățile de elaborare și implementare politice.</p> <p>Totodată, implementarea cu succes a Strategiei de transformare digitală necesită dezvoltarea unor documente de program, în special ce vizează Programul de dezvoltare a economiei digitale. Consiliul consultativ pentru digitalizarea economiei – iConsiliu, sub egida Viceprim-ministrului pentru digitalizare va continua să promoveze și să contribuie la dezvoltarea și implementarea programului sectorial eEconomie, iar prioritățile sale vor fi enunțate și actualizate periodic prin această Foaie de parcurs.</p>
<p>11.</p>	<p>Evaluare periodică și identificarea constrângerilor pentru dezvoltarea economiei digitale</p> <p>Existența mai multor reglementări ce nu se potrivesc cu era digitală este un impediment major pentru avansarea Republicii Moldova în domeniul digitalizării economiei. Legislația actuală favorizează conservatismul instituțiilor și descurajează dinamismul digital în mediul de afaceri.</p> <p>Printre aceste fenomene se mai enumeră: cerințele de prezență fizică ”la ghișeu”; prezentarea actelor ”în original”, chiar și atunci când autoritățile au acces online la resursele de bază; asimetria informațională artificială; concentrarea/monopolizarea pieței și efectele sale negative asupra competiției și/sau inovației, etc.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Cadru legislativ și de reglementare periodic evaluat și modernizat prin inițiative de reforme regulatorii (pachete pentru digitalizare) 	<p>MDED, AGE, comunitatea de afaceri</p> <p>_____</p> <p>Consiliul Economic, Recomandările OECD pentru o economie digitală</p>	<p>În derulare//</p> <p>Acțiunea dată a fost asumată în procesul de actualizare a Foii de parcurs pentru economie digitală. Activitatea Consiliului Economic în acest sens este permanentă și a demonstrat eficiența prin pachetele legislative digitale elaborate și promovate/aprobate, precum și prin proiectele de consolidare a capacităților instituționale.</p> <p>Consultările cu instituțiile/antreprenorii/donatorii sunt permanente, pentru obținerea de efecte pozitive asupra mediului de afaceri prin digitalizare.</p> <p>Propunerile pertinente în acest sens au fost promovate la proiectul Strategiei naționale de transformare digitală și urmează a fi transpuse în Planul de acțiuni eEconomie, ce este în proces de elaborare.</p> <p>În paralel, Consiliul Economic, în parteneriat cu USAID - prin proiectele MISRA și FTA, a realizat 2 evaluări exhaustive în acest sens: Rapid eCommerce Assessment report 2023 (https://consecn.gov.md/wp-content/uploads/2023/06/1.E-commerce-Assessment_RO_Full-1.pdf) și Mapping of the electronic essential public services to businesses (https://consecn.gov.md/wp-content/uploads/2023/06/USAID-MISRA-Mapping-Public-Services-for-Business-02-RO-1.pdf). Concluziile evaluărilor și recomandările stau la baza activităților promovate și</p>

				implementate de Consiliu în acest sens, prin instrumentele de care dispune.
12.	<p>Identificarea soluțiilor la problemele legate de necesitatea de actualizare periodică a procedurilor și documentării tranzacțiilor din domeniul comerțului electronic</p> <p>Dezvoltarea instrumentelor digitale și de comerț electronic implică costuri considerabile pentru companii, dar oferă beneficii suficiente pentru antreprenori, autoritățile fiscale și vamale. Ponderea economiei digitale și a comerțului electronic rămâne redusă în RM, preponderent fiind descurajat de ambiguitatea procedurilor fiscale și vamale.</p> <p>Simplificarea administrării și eliminarea barierelor birocratice au potențialul, fără riscuri majore pentru colectările la buget, să contribuie esențial în a face diferența dintre sectorul tenebru și operarea în regim legal.</p>	<p>- Proceduri administrative optimizate și digitalizate</p> <p>- Stimularea formalizării afacerilor și eliminarea concurenței neloiale</p> <p>- Proliferarea economiei digitale</p>	<p>MDED, MF, SFS, SV</p> <p>_____</p> <p>EBRD, USAID</p>	<p>Parțial realizat, în derulare//</p> <p>O serie de măsuri în acest sens pentru stimularea comerțului electronic și a exporturilor online au fost elaborate și promovate prin Pachetul legislativ eComerț (Legea 60/2023 - https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=136266&lang=ro), precum și printr-un set de propuneri la Politica bugetar fiscală 2023, din care o parte, la fel a fost aprobată la 29 Decembrie 2022, iar un nou set de propuneri în acest sens a fost promovat pentru politica bugetar fiscală în Aprilie 2024.</p> <p>Implementarea acestor inițiative va fi monitorizată de Consiliul Economic, dar este necesară o cartografiere și o analiză cuprinzătoare și permanentă a proceselor de afaceri pentru a revizui cât de bine se aliniază reglementările, procedurile și sistemele, cu fluxurile de afaceri vizate - de-a lungul lanțului valoric.</p> <p>Alte măsuri urmează a fi identificate și promovate pe parcurs, în parteneriat cu instituțiile vizate, principalii contributory și mediul de afaceri.</p>
13.	<p>Armonizarea legislației interne cu actele Uniunii Europene privind piețele digitale (DMA) și serviciile digitale (DSA)</p> <p>În procesul de armonizare cu DMA / DSA, Republica Moldova trebuie să-și ajusteze fără carențe cadrul juridic intern, dar și să se preocupe ca acest proces să contribuie la pregătirea pieței interne și a companiilor pentru tranziție. Adoptarea Legilor privind piețele digitale și serviciile digitale este un proces foarte complex, determinat de evoluția economiei digitale moderne, oferind soluții la diverse provocări. Moldova, fiind profund conectată la piața UE, trebuie să evalueze situația actuală și perspectivele și să-și pregătească calendarul de armonizare în acest sens, ținând cont de impactul enorm al acestora asupra pieței și serviciilor digitale interne.</p>	<p>- evaluarea oportunităților și riscurilor și atragerea mediului privat la acest proces</p> <p>- cadru legal armonizat</p>	<p>MDED, alte autorități publice</p> <p>_____</p> <p>EBRD, MISRA/USAID</p>	<p>Parțial realizat, în derulare//</p> <p>Consiliul Economic a luat în considerare transpunerea acestor acte ale UE pe ordinea sa de zi, întrucât impactul asupra pieței interne este considerabil. Acesta a examinat acest proces din două perspective: evaluarea necesităților și oportunităților actuale pentru Republica Moldova, precum și elaborarea poziției de pregătire și a unui set de modificări legislative pentru alinierea tratată la legislația UE în acest sens. În acest ordin, ECS a convenit pe 15 august cu proiectul MISRA/USAID Moldova să identifice serviciile de consultanță pe termen scurt și să sprijine Ministerul Educației în apropierea legislației în acest domeniu. Expertul a fost identificat, iar procesul de evaluare a început în noiembrie 2023. Rapoartele au fost prezentate public în ianuarie 2024 în cadrul reuniunii iConsiliu. Pe 21 februarie a avut loc o nouă rundă de consultări cu reprezentanții companiilor vizate.</p> <p>Versiunile finale ale rapoartelor DMA/DSA au fost publicate în martie (https://consecon.gov.md/2024/03/28/raport-privind-evaluarea-transpunerii-regulamentului-uniunii-europene-privind-piețele-digitale-dma/).</p>

				ECS promovează pregătirea unui nou proiect de lege privind armonizarea legislativă cu DMA și DSA, iar lucrările au început în martie 2024, cu sprijin financiar direct din partea MISRA/USAID, proiectul urmând a fi prezentat în versiune inițială pe parcursul lunii iunie 2024.
14.	<p>Promovarea instrumentelor bazate pe Inteligența Artificială în procesul de armonizare legislativă și analiza textelor juridice</p> <p>Analiza utilizării instrumentelor Inteligenței Artificiale în procesul de armonizare a legislației interne cu cea din UE, precum și a oportunităților implicării sectorului privat din țară este un deziderat lansat pe platforma Consiliului Economic. Procesul de integrare în UE și armonizarea cu peste 27 de mii de acte normative europene este o sarcină uriașă pentru autoritățile din Moldova, ținând cont de resursele și calendarul său. De aceea, identificarea instrumentelor inovative este o necesitate.</p>	<p>- facilitarea dialogului public-privat în implementarea soluțiilor AI la creșterea legislativă</p> <p>- pilotarea unor soluții locale în suportul experților naționali</p>	MDED, sectorul privat	<p>În derulare//</p> <p>Consiliul Economic a lansat și a participat la o serie de consultări cu membrii săi, analizând opțiunile și părțile interesate. Companiile locale și internaționale sunt interesate să contribuie.</p> <p>ECS colaborează cu o serie de membri și companii locale pentru dezvoltarea unor instrumente de sprijin pentru funcționarii publici implicați în procesul de armonizare. Lucrările sunt în stadiul de Discovery, iar sprijinul partenerilor de dezvoltare va fi necesar.</p>
15.	<p>Protejarea intereselor antreprenorilor și investitorilor în procesul de protecție a datelor cu caracter personal și promovarea transpunerii GDPR în legislația internă</p> <p>Armonizarea legislației interne cu Regulamentul (UE) 2016/679 (GDPR), va asigura actualizarea legislației în domeniu și va scuti companiile din Moldova de duplicarea procedurilor, oferindu-le o claritate avansată privind cerințele comune de protecție a datelor cu caracter personal la nivel european.</p>	<p>- Actualizarea cadrului legal intern</p> <p>- O cunoaștere mai largă privind aplicabilitatea noii legislații în domeniul protecției datelor cu caracter personal</p>	<p>CNPDCP, MJ</p> <hr/> <p>Consiliul Economic (MRECR/DAT-01 și CEEC /CH2/2)</p> <p>EBRD, MISRA, FTA USAID/Sweden</p>	<p>Parțial realizat, în derulare//</p> <p>Parlamentul a relansat procesul de examinare a proiectelor de legi privind protecția datelor cu caracter personal, precum și cea privind CNPDCP. Scopul acestui proces este transpunerea GDPR în legislația națională, acest exercițiu fiind o prioritate atât în relația cu UE, cât și pentru asigurarea drepturilor persoanelor și îmbunătățirea mediului de afaceri, în linie cu practicile europene.</p> <p>În scopul definitivării proiectelor date de lege, Consiliul Economic a promovat poziția mediului de afaceri din țară, și a Ministerul Justiției a creat un Grup de Lucru, care și-a lansat activitatea în August 2022. Consiliul Economic participă la această activitate, dar și a fost solicitat să asigure o opinie independentă privind conformitatea proiectelor de lege elaborate cu GDPR. De asemenea, CE va acorda suport pentru Analiza Impactului de Reglementare al proiectului dat de lege.</p>
16.	<p>Dezvoltarea și implementarea practicii de nomad digital în RM</p> <p>În contextul globalizării și al amplificării fenomenului liberei circulații a angajaților, a devenit actual de a oferi opțiunea legală de nomad digital în RM și de creat condițiile necesare pentru a face țara noastră o</p>	<p>- dezvoltarea cadrului legal intern</p> <p>- promovarea și atragerea nomazilor</p>	<p>MDED, MF, IGM, MMPS</p> <hr/> <p>Consiliul Economic</p>	<p>În derulare//</p> <p>Consiliul Economic a lansat în noiembrie 2023, cu suportul ATIC și GIZ, dezvoltarea cadrului legal necesar, acesta fiind prezentat membrilor săi la ședința iConsiliului din Ianuarie 2024. În februarie aceste propuneri legislative ce sunt parte a noului pachet legislativ pentru economie digitală, au fost susținute la ședința GL pentru analiza impactului de reglementare și</p>

<p>destinație favorabilă acestui grup social, cu atât mai mult că o serie de state cu economii emergente aplică deja această practică ce aduce beneficii economice.</p> <p>Într-o viziune generică, nomadul digital este străinul care obține o viză în RM și își poate desfășura activitatea de pe teritoriul țării noastre, în condiția când este salariat al unei companii înregistrate în afara țării sau deține o companie înregistrată în afara RM și își desfășoară activitatea prin folosirea tehnologiei comunicației și informației.</p> <p>La nivel european, asemenea vize eliberează în diferite condiții, dar cu scopul de a atrage personal ce va activa la distanță: Portugalia (1 an, venit lunar 2836 euro), Croația (1 an, venit lunar 2363 euro), Cehia (1 an, venit lunar 5727 euro), Estonia (1 an, venit lunar 3504 euro), Germania (3 luni +, dar nu mai mult de 3 ani, limitat la anumite genuri de activitate, 3-5 mii euro în cont), Ungaria (1 an +, venit lunar 2000 euro), Grecia (1 an +, venit lunar 3500 euro), Islanda (visa-free, venit lunar 6866 euro), Italia (1 an +, venit lunar precedent 8500 euro), Malta (1 an +, venit lunar 2700 euro), România (cu posibilitatea de angajare și în Ro, 3300 euro), Spania (1 an) și Norvegia (doar pe Svalbard, pe viață, 35k/an și un client local).</p> <p>Interesul Republicii Moldova în atragerea acestor nomazi digitali este ușor de dedus, acestea fiind „invitați” să își petreacă timpul în țară suportând cheltuielile de trai și să activeze, plătind un anumit nivel de taxe.</p>	<p>digitali</p>	<p>EBRD, ATIC/GIZ</p>	<p>remise MF și MJ pentru coordonare și avizare prealabilă. Deocamdată, consensul necesar cu MF nu a fost identificat, iar Consiliu va continua activitatea sa în acest sens.</p> <p>Trebuie de menționat, că propunerile elaborate prevăd că țara noastră ar recunoaște dreptul străinilor de a veni și de a-și desfășura activitatea din Republica Moldova – la distanță. Este important de subliniat ca nomazii digitali nu se vor supune legislației din RM în ceea ce privește contractele de muncă pe care aceștia le-au încheiat cu angajatorii din alte țări și nu vor putea beneficia de protecția deplină în baza Codul Muncii și a altor acte normative în vigoare din țară, de prevederile cărora vor fi exceptați.</p> <p>Cu toate acestea, consecințele fiscale pe care le implica șederea lor în țară sunt benefice, doar că practica internațională arată, că nomazii digitali beneficiază de anumite facilități fiscale, fiind scutiți de plata impozitului pe venit și a contribuțiilor sociale pentru pensii și sănătate, dacă sunt prezenți pe teritoriul țării pentru o anumită perioadă specificată în legislație. Totuși, aceștia ar trebui să dețină dovada asigurării medicale pe întreaga perioada de valabilitate a vizei pentru RM.</p> <p>Obținerea statutului de rezident al RM din momentul obținerii dreptului de ședere provizorie în calitate de nomad digital, ar oferi posibilitatea nomadului digital de a beneficia de un regim fiscal mai atractiv în comparație cu țara sa de reședință (desigur luând în considerare legislația fiscală a acesteia). Acest fapt, ar spori atractivitatea RM în calitate de destinație țintă pentru nomazii digitali.</p>
<p>17. Promovarea plăților fără numerar, pentru combaterea competiției nelocale și economiei tenebre</p> <p>Nivelul plăților electronice în economia Republicii Moldova este relativ scăzut în comparație cu situația din alte țări din regiune. Însă, plățile fără numerar, printre alte efecte pozitive, contribuie în mod direct la reducerea evaziunii fiscale, a ponderii economiei informale și a concurenței nelocale.</p> <p>Dezvoltarea unor inițiative și mecanisme fiscale</p>	<p>- Reducerea concurenței nelocale</p> <p>- Noi oportunități de afaceri pentru companiile on-line, mai puține riscuri de erori și evaziune fiscală</p>	<p>MDED, MF, SFS, asociațiile de afaceri</p> <p>_____</p> <p>/Consiliul Economic EBRD, USAID; UK-GGF</p>	<p>În derulare//</p> <p>Evaluările necesare au fost efectuate la inițiativa SCE și prezentate public prin: Studiul rapid privind dezvoltarea comerțului electronic în Republica Moldova (https://consecn.gov.md/wp-content/uploads/2023/06/1.E-commerce-Assessment_RO_Full-1.pdf); Evaluarea comerțului electronic și a economiei fără numerar (https://consecn.gov.md/wp-content/uploads/2021/02/USAID-MSRP-cashless-economy-and-e-commerce-Jan-31-final.pdf); și Consolidarea comunității FinTech în Moldova (https://consecn.gov.md/wp-content/uploads/2023/06/Report_Consolidation-of-Fintech-comunity-of-Moldova_RO_rev1.pdf). Aceste recomandări stau la baza inițiativelor</p>

<p>simplificate pentru activitățile comerciale care efectuează doar plăți electronice poate deschide noi oportunități. Procedurile fiscale sunt destul de complexe și implică riscuri ridicate de sancțiuni. Este o problemă în primul rând pentru întreprinderile mici și întreprinderile care au activități simple. Aceste întreprinderi trebuie să beneficieze de mecanisme fiscale simplificate și clare, nu neapărat și de scutiri fiscale, în cazul în care toate tranzacțiilor lor au loc cu utilizarea instrumentelor de plată fără numerar, fiind trasabile și ușor de supus evidenței și impozitării. Această diferențiere va încuraja companiile să formalizeze activitatea economică, iar economia tenebră se va reduce.</p>			<p>promovate de Consiliu în acest sens.</p> <p>Un impact major asupra pieței de servicii de plată online și un mediu competitiv real va fi atins odată cu implementarea deplină a Legii pentru armonizarea cadrului legislativ intern cu Directiva europeană 2015/2366 privind serviciile de plată (PSD2), aprobată în lectură finală de Parlament pe 15 iulie 2022.</p> <p>Consultările și identificarea altor măsuri va continua, în special în promovarea propunerii de elaborare a unui program de incluziune digitală, dar și a altor recomandări identificate de SCE.</p>
<p>18. Promovarea facturii electronice și a bonului fiscal electronic</p> <p>Evaluările realizate indică asupra unei necesități stringente de uniformizare și digitalizare a fluxurilor de business, transferului de date, conectivitatea dintre unitățile logistice, facturarea plăților și încasărilor, gestionarea inventarului, inclusiv a datelor din și pentru autoritățile vamale și fiscale, inclusiv din sistemele de achiziții publice. Este necesar să se treacă spre procese care implică funcționalități precum agregarea plăților digitale, bonurile fiscale, integrarea API între sistemele IT ale furnizorilor de livrare / serviciilor de plată / piețelor / magazinelor web / autorităților fiscale și vamale, etc.</p> <p>Deși percepute în primul rând ca mijloace de creștere a colectării impozitelor, studiile arată că facturile electronice s-au dovedit a fi un instrument valoros pentru îmbunătățirea proceselor generale în cadrul companiilor.</p> <p>De asemenea, procesarea cardului bancar prin POS terminale trebuie efectuată împreună cu emiterea unui "Bon fiscal" din CRM, scutind beneficiarul și comerciantul de proceduri suplimentare inutile, dacă tranzacția se face electronic.</p> <p>"E-Bon fiscal" poate fi emis de Sistemul informatic</p>	<p>- diminuarea costurilor de conformitate și a timpului de procesare a tranzacțiilor</p> <p>- mobilitate ridicată și incluziune</p>	<p>MDED, MF, SFS</p> <p>_____</p> <p>/Consiliul Economic (CEEC/CH3/4), (CEEC /CH6/1)</p>	<p>În derulare//</p> <p>Parțial problema a fost adresată prin ajustarea cadrului normativ în cazul emiterii facturilor pentru tranzacțiile efectuate de companii cu cardurile bancare corporative. De asemenea, o serie de ajustări necesare în sistemele informaționale ale CTIF/SFS au fost dezvoltate, dar adopția soluțiilor decurge lent.</p> <p>Unul din factorii ce determină populația să utilizeze numerarul în detrimentul instrumentului de plată cu cardul este insuficiența infrastructurii de bancomate, sucursale ale prestatorilor serviciilor de plată și subdezvoltare a soluțiilor Fintech – elemente pe care Consiliul Economic le ridică cu regularitate. În acest sens, Consiliu a dezvoltat o serie de propuneri legislative, incluse în noul pachet legislativ pentru economie digitală. Deocamdată, consensul necesar cu MF nu a fost identificat, iar Consiliu va continua activitatea sa în acest sens.</p> <p>În ceea ce privește tipărirea bonurilor fiscale, modulul fiscal ISFiscalCloud este compatibil cu imprimantele POS obișnuite, dar și oferă posibilitatea de a transmite bonurile fiscale către clienți prin SMS sau Email. Aceasta înseamnă că puteți trimite bonurile direct către clienți în format digital, evitând astfel tipărirea fizică. Această opțiune poate fi beneficia din punct de vedere ecologic și al eficienței, permițând economisirea de hârtie și simplificarea procesului de oferire a bonurilor către clienți, însă legislația privind protecția consumatorului nu este pe deplin adaptată, propunerile de rigoare fiind incluse în setul de măsuri legislative propuse și promovate de CE.</p> <p>Astfel, pentru a stimula aplicarea echipamentelor de casă și control de tip</p>

<p>Fiscal Gateway al Serviciului Fiscal de Stat și confirma tranzacția electronică, fără hârtie suplimentară (extrasul ordinar publicat de CRM).</p> <p>Cu toate că Ministerul finanțelor și Serviciul Fiscal au reușit implementarea deplină a acestor două elemente importante pentru economie digitală eFactura și eBonul, precum și a Platformei de monitorizare electronic a vânzărilor, o serie de elemente de descurajare mai există, în special pe domeniul proliferării, în special în cadrul IMMurilor, protecției consumatorilor și disponibilității altor elemente de infrastructură.</p>		<p>sisteme informatice cu sau fără dispozitive electronice, a fost accentuată opțiunea aplicării acestora, inclusiv pentru entitățile din sector întreprinderilor mici și mijlocii. Astfel, a fost accentuat faptul că odată cu utilizarea e-bonului, comerciantul nu este obligat să imprime bonul de casă (bonul fiscal)/documentul fiscal pe suport de hârtie, chiar dacă cumpărătorul solicită acest fapt. Modificarea în cauză va facilita trecerea treptată la documente electronice, reieșind din faptul că agenții economici vor fi stimulați să economisească cheltuielile aferente procurării imprimantelor, deservirii acestora, hârtiei etc. Totodată, trecerea nu va fi bruscă, astfel încât furnizorii de sistemele informatice ce includ dispozitive și imprimante fiscale, să se poată adapta modificărilor. Scopul final care se urmărește, este trecerea completă la utilizarea e-bonului de către agenții economici, mai ales în contextul faptului că cea mai mare parte a populației dispune de număr de telefon.</p>
---	--	--

OBIECTIVUL 3. DEZVOLTAREA INFRASTRUCTURII ECONOMIEI DIGITALE ȘI COMERȚULUI ELECTRONIC

Crearea condițiilor pentru proliferarea comerțului electronic ține de dezvoltarea infrastructurii necesare și crearea condițiilor pentru investițiile în aceste elemente cruciale pentru o economie modernă. Identificarea și eliminarea constrângerilor ține în mare parte de egalarea de oportunități pentru comerțului obișnuit cu cel realizat online, transpunerea bunele practici internaționale, facilitarea inovației financiare, accesul la marketplace-uri, servicii de curierat, etc. Acțiunile identificate vor servi la realizarea acestui obiectiv, stimulând competiția și oferta variată de servicii adiacente, transformând eComerțul în element indispensabil al unei economii digitale moderne în Republica Moldova.

	Acțiune / narativ	Impact scontat	Parteneri	Progres
19.	<p>Suport pentru difuzia inovației digitale în sectorul real al economiei</p> <p>O adevărată digitalizare a economiei se bazează pe digitalizarea întregului ciclu operațional la nivel de companii și între companii, acte și proceduri administrative interne, evidență financiară, comercială, etc., precum și interacțiunea în afara companiei, bazată pe aceste resurse și instrumente digitale.</p> <p>Mai mult ca atât, creșterea nivelului de adopție a soluțiilor digitale în cadrul companiilor este acel instrument pe care se bazează ridicarea productivității și eficienței economice. Încurajarea dinamismului digital în mediul de afaceri prin măsuri de reglementare, stimulare monetară sau fiscală și</p>	<p>- Înlăturarea barierelor administrative pentru digitalizarea proceselor în cadrul companiilor</p> <p>- Crearea condițiilor pentru digitalizarea interacțiunii B2B</p>	<p>MDED, MF, MMPS</p> <p>_____</p> <p>Consiliul Economic, OECD digital economy outlook</p>	<p>În derulare//</p> <p>Acțiunea a fost asumată în procesul de actualizare a Foii de parcurs. În cadrul consultărilor cu instituțiile vizate și partenerii vor fi identificate formatele necesare.</p> <p>Până la etapa de față, cele mai importante realizări în acest sens se regăsesc în Pachetul legislativ pentru digitalizare 1.0 (Legea 175/2021 - https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=128924&lang=ro), Pachetul legislativ eComerț (Legea 60/2023 - https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=136266&lang=ro) și Pachetul legislativ Afaceri la distanță în RM (în proces de promulgare: https://www.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactelelegislative/tabid/61/LegislativId/6395/language/ro-RO/Default.aspx) prin care au fost create condiții pentru digitalizarea unei părți considerabile a relațiilor de muncă, în special posibilitatea semnării digitale a contractelor de angajare și</p>

	informare.			<p>a altor acte subsidiare în relațiile angajator-angajat, interacțiunii cu autoritățile la distanță, desfășurarea activității de administrare și a celei economice la distanță).</p> <p>De asemenea, interacțiunea cu principalii operatori de utilități publice au fost ajustată pentru a permite digitalizarea interacțiunii la distanță, precum și au fost create condiții pentru realizarea online a unor etape decizionale, cum ar fi adunările generale online, a consiliilor de administrare, etc.</p> <p>Consiliul Economic monitorizează și promovează această abordare, deși nu toate prevederile obținute la nivel legislativ sunt implementate cu succes de autoritățile vizate.</p> <p>Totodată, Consiliul a lansat o propunere de actualizare a mecanismului actual de facilități individuale pentru profesioniștii IT cu scopul de a stimula adopția inovației digitale în sectorul real al economiei naționale (în afara Parcului IT). În contextul actual, se propune revenirea la acest model pentru a stimula angajarea de profesioniști IT în toate sectoarele economiei naționale, cu scopul de a contribui la adopția de noi soluții digitale, ridicarea productivității și eficienței bazată pe soluții IT.</p> <p>Facilitatea în redacția nouă ar viza plafonarea tuturor impozitelor salariale la 2 salarii medii lunare pe economie prognozate, fără schimbarea cotelor existente. Acest fapt ar crește atractivitatea angajatorilor din alte sectoare, păstrând regimul general de asigurări sociale și de asigurare medicală.</p> <p>Beneficiul statului este că ar crea condiții pentru proliferarea inovației, albirea economiei și creșterea productivității (implicit și a bazei fiscale), iar beneficiul angajaților ar fi că vor putea activa și în companii nerezidente ale Parcului IT, dar care le va oferi pachetul social integral - important pentru o categorie mai largă de angajați.</p> <p>Propunerea a fost lansată în procesul de elaborare a politicii bugetar fiscale pentru 2025, iar un numitor comun cu MF deocamdată nu a fost găsit.</p>
20.	<p>Suport pentru proliferarea și accesibilitatea serviciilor de plată electronică, în suportul economiei digitale și a comerțului electronic</p> <p>Dezvoltarea economiei digitale și a eComerțului trebuie să țină cont de o multitudine de elemente vitale pentru a reuși, dar unul din elementele cheie este posibilitatea de plată online. Fără a acorda atenția cuvenită acestui element, este imposibil ca o companie să-și deservească clientul și să fie pentru acest serviciu</p>	<p>- competiție, acces la servicii de plată online la tarife competitive</p> <p>- dezvoltarea unui set de acțiuni și promovarea largă a incluziunii digitale și financiare</p>	<p>MDED, BNM, CNPF, MF, mediul privat</p> <p>_____</p> <p>/Consiliul Economic (MRECR/BNM-01);</p>	<p>În derulare//</p> <p>Consiliul Economic și-a prioritarizat activitățile în acest sens, bazându-se pe propunerile comunității de afaceri și studiile dedicate realizate cu participarea Consiliului Economic: Studiul rapid privind dezvoltarea comerțului electronic în Republica Moldova (https://consecon.gov.md/wp-content/uploads/2023/06/1.E-commerce-Assessment_RO_Full-1.pdf); Evaluarea comerțului electronic și a economiei fără numerar (https://consecon.gov.md/wp-content/uploads/2021/02/USAID-MSRP-cashless-economy-and-e-commerce-Jan-31-final.pdf); și Consolidarea</p>

<p>sau produs plătită. Mai mult ca atât, varietatea metodelor de plată și tarifele rezonabile pentru aceste servicii sunt și ele esențiale, fiind determinate doar de o competiție corectă. Nivelul rezonabil al tarifelor pentru serviciile de plată online pot face diferența între companiile mari (care obțin mai ușor tarife convenabile) și companiile mici; între companiile internaționale (care au acces la o varietate de instrumente de plată la tarife competitive) și companiile locale, etc.</p> <p>Competiția pe acest segment în Republica Moldova este încă slabă, accesul la infrastructură este limitat, tarifele pentru serviciile de plată online rămân ridicate, iar informarea atât a comerciantului, cât și a beneficiarului final, este redusă. Drept rezultat, consumatorul local mai avansat digital, preferă platformele internaționale de comerț electronic, având de suferit antreprenorul local.</p> <p>Statul la fel, ratează venituri enorme din taxe, datorită nivelului scăzut al plăților electronice și economiei neformale, în special domeniul comerțului.</p>		<p>(Fintech consolidation AP - rec.2; 4; 6; 7; CEEC /CH6/5)</p> <p>EBRD, UK-GGF, USAID/Sweden</p>	<p>comunității FinTech în Moldova (https://consecon.gov.md/wp-content/uploads/2023/06/Report_Consolidation-of-Fintech-comunity-of-Moldova_RO_rev1.pdf).</p> <p>Recomandările identificate au devenit parte a Foi de parcurs privind economia digitală și au fost dezvoltate în amendamente legislative, fiind promovate prin pachetele legislative pentru digitalizare (Digitalizare, eComerț și Contactless).</p> <p>În cadrul consultărilor periodice ale Secretariatului Consiliului Economic cu partenerii interesați, constrângerile identificate și soluțiile propuse au fost promovate, inclusiv în PAG 2021-2022, precum și în documentele noi de politici publice.</p> <p>Unul din elementele determinante întru realizarea acestei linii de acțiuni a fost adoptarea de Parlament în lectură finală a Legii pentru armonizarea cadrului legislativ intern cu Directiva europeană privind serviciile de plată (PSD2) 2015/2366. Implementarea acestei legislații va permite dezvoltarea unui mediu competitiv în domeniul serviciilor de plată și facilitarea implementării de noi tehnologii financiare FinTech.</p> <p>Pe lângă amendamentele legislative promovate ca rezultat a acestui efort, SCE cu suportul partenerilor de dezvoltare a formulat și inițiat așa proiecte, ca:</p> <ul style="list-style-type: none"> - EBRD/Poșta Moldovei proiectul pentru conectarea operatorului universal la fluxurile de eComerț internațional și oferirea serviciilor de monedă electronică, ce va contribui la ridicarea gradului de incluziune financiară/digitală a consumatorilor și micilor antreprenor, în special în zonele rurale. - UK-GGF/AGE proiectul "Implementarea platformelor eKYC și eNotary", care are drept rezultat crearea și utilizarea de către prestatorii serviciilor de plată a unei platforme tehnologice universale eKYC. <p>Alte inițiative în suportul acestei linii de acțiuni sunt discutate cu părțile interesate (BNM și MISRA/USAID), fiind necesar un efor consolidat și continuu.</p>
<p>21. Consolidarea și promovarea sectorului Fintech</p> <p>Autoritățile de reglementare și guvernele consideră de regulă, că este dificil să colaboreze cu companiile Fintech individuale, în special în ceea ce privește aspectele care au impact asupra industriei în sens larg.</p>	<p>- consolidarea vocii sectorului Fintech cu putere de reprezentare și contribuție la</p>	<p>MDED, BNM, sectorul asociativ</p> <p>_____</p> <p>/Consiliul</p>	<p>În derulare//</p> <p>Evaluările necesare au fost efectuate și prezentate public prin studiul UK-GGF "Consolidarea comunității FinTech" (2022 - https://consecon.gov.md/wp-content/uploads/2023/06/Report_Consolidation-of-Fintech-comunity-of-Moldova_RO_rev1.pdf).</p>

<p>Acestea au nevoie de o viziune obiectivă care să reprezinte punctul de vedere comun al tuturor membrilor din sector. Consolidarea vocii sectorului Fintech și stimularea lui este esențială.</p> <p>O concurență mai mare în domeniul serviciilor financiare crește amploarea sectorului, prezentând astfel mai multe opțiuni pentru consumatori.</p> <p>Antreprenorilor le este uneori complicat să navigheze prin sistemul complex de reglementare a serviciilor financiare și nu sunt siguri să abordeze la acest subiect autoritatea de reglementare, iar contractarea companiilor de consultanță specializată implică adesea costuri majore. Adesea, este posibil ca ideile lor inovatoare să nu se încadreze în mod clar în cadrul de reglementare actual al serviciilor financiare, sau dimpotrivă, ei să nu fie siguri că produsul lor se încadrează în reglementările actuale și este salutat pe piață.</p> <p>În rezultat, antreprenorii nu se avântă să inoveze în sectorul financiar, lăsând băncile și companiile de carduri sau marii jucători de asigurări să domine sectorul, iar acest lucru ține taxele și comisioanele ridicate, iar produsele și serviciile fintech sub-standard.</p>	<p>dezvoltarea politicilor</p> <p>- facilitarea accesului inovațiilor FinTech pe piața din RM</p>	<p>Economic (MRECR/ASO-01);</p> <p>(Fintech consolidation AP - rec.3 and 8; MRECR/NBM-02 și CEEC /CH3/9;</p>	<p>Moldova_RO_rev1.pdf), dar și prin Studiul USAID privind dezvoltarea comerțului electronic în RM (2023 - https://consecon.gov.md/wp-content/uploads/2023/06/1.E-commerce-Assessment_RO_Full-1.pdf).</p> <p>De asemenea, consolidarea unui Hub inovațional FinTech, cu implicarea mai largă a autorităților de reglementare în această platformă este necesară. Pe 12.04.2022 cu suportul Tekwill (USAID/Sweden) a fost creat un Hub FinTech cu obiective de instruire și promovare a noilor tehnologii în domeniu pe platforma ASEM, totuși, lipsa autorității de reglementare în calitate de fondator al acestei entități va reduce mult din valoarea acestui Hub pentru antreprenori.</p> <p>Consultările și identificarea alternativelor va continua, acest element fiind foarte necesar pentru suportul și consultarea antreprenorilor privind oportunitățile și posibilitățile legale de a dezvolta soluții de plată alternative, agile și cu costuri reduse, bazate pe soluții tehnologice moderne.</p>
<p>22. Promovarea platformelor locale de comerț electronic. Eliminarea constrângerilor pentru intrarea pe piața RM a platformelor internaționale de eComerț</p> <p>Promovarea online este foarte accesibilă sub diferite forme, dar în avalanșa de oferte, mulți producători locali rămân neobservați. Acest instrument ar trebui să integreze și să redirecționeze solicitările către magazinele sau facilitățile online ale producătorilor locali. În același timp, pentru micii producători, care nu pot întreține magazine online private, platformele digitale oferă soluții intermediare pentru comercializarea produselor și serviciilor. Obiectivul principal este un produs digital bine recunoscut în țară sau o varietate a acestora. Crearea de funcționalități pentru promovarea ofertelor pentru diferite grupuri de</p>	<p>- accesul comercianților la instrumente de comerț electronic locale și internaționale, ușor de recunoscut și accesibile</p>	<p>MDED, AI, sectorul asociativ și privat</p> <p>_____</p> <p>/Consiliul Economic</p> <p>(eCommerce platforms development AP – rec.3; AP -rec.9)</p> <p>EBRD, UK-GGF</p>	<p>În derulare//</p> <p>Evaluările necesare și recomandările identificate au fost prezentate public prin studiile ”Dezvoltarea Platformelor naționale de eComerț” (2022); și ”Evaluarea capacităților Poștei Moldovei de a dezvolta servicii de eComerț și FinTech” (2022).</p> <p>Până în prezent, au fost realizate o serie de consultări cu companii locale și donatorii, pentru a identifica scenariile fezabile de dezvoltarea a platformelor naționale de comerț electronic.</p> <p>Totodată, se depun eforturi pentru a sprijini prin reforme regulatorii, în eforturile sale de ași extinde gama de servicii în acest sens, în special în afara Chișinăului, a Operatorul poștal universal ce are potențialul să atragă și să deservească ca un marketplace virtual local adevărat sau ca un intermediar pentru accesarea platformelor internaționale de către antreprenorii locali.</p>

	<p>interes social, inclusiv prin antreprenoriat social - reprezintă un obiectiv care ar sprijini IMM-urile să intre în circuitul economic prin intermediul instrumentelor digitale.</p> <p>Partea ce ține de accesul platformelor internaționale pe piața RM este foarte complexă, mai puțin depinde de factorii interni, în primul rând ține de prioritățile investitorilor și de capacitatea pieței din RM, dar are un mare potențial pentru a facilita eComerțul și eExporturile din Moldova. Este nevoie de identificarea măsurilor de stimulare și încurajare a desfășurării operațiunilor în țara noastră.</p>			<p>Alte activități în acest sens, urmează a fi dezvoltate în consultare cu partenerii.</p>
<p>23.</p>	<p>Dezvoltarea pieței de servicii poștale și de curierat, integrarea în portofoliile operatorilor locali de poștă și curierat a serviciilor de plată electronică, de eComerț, extinderea rețelelor și prezenței regionale pentru sporirea accesului și incluziunii</p> <p>Accesul la servicii poștale moderne și extinderea serviciilor de curierat pe întreg teritoriul țării, în suportul comerțanților online - sunt elemente cheie ce pot facilita, dar în același timp, lipsa lor poate și descuraja dezvoltarea sectorului de eComerț și eExport.</p> <p>Prin această linie de acțiune se urmărește facilitarea accesului potențialilor comercianți și clienți, în special din zonele îndepărtate unde nu există alternative, la servicii de curierat, de marketplace-uri prietenoase și deschise pentru a atrage companiile locale în a practica eComerțul. În majoritatea localităților rurale din Moldova accesul la servicii financiare depline rămâne foarte limitat, băncile comerciale nu deschid filiale, accesul la terminale bancare lipsește, etc. – acest lips putând a fi compensat de alți actori, primordial de cei postali și de Fintech.</p> <p>Pe de altă parte, piața serviciilor de curierat abia ia avânt în RM. În același timp, specificul acestui domeniu este, că operatorii pot angaja curieri de diverse formări și vârste, studenți sau neangajați permanent, etc. Furnizorii de servicii de post-livrare</p>	<p>- acces larg la serviciile poștale, de curierat, ePayment și eComerț pe întreg teritoriul țării</p> <p>- regim de lucrători zilieri pentru anumiți angajați ai companiilor de curierat</p>	<p>MDED, BNM, MMPS, operatorii de servicii poștale și Fintech</p> <hr/> <p>/Consiliul Economic (CEEC /CH4/2)</p> <p>BERD, USAID</p>	<p>În derulare//</p> <p>Poșta Moldovei are o rețea de oficii locale foarte dezvoltată, dar care necesită modernizată și completată cu noi servicii. Operatorul universal de servicii poștale și-a dezvoltat propriul concept privind implementarea eWallet și a serviciilor de monedă electronică, precum și un plan de afaceri în acest sens, pregătind aplicarea pentru licența respectivă în conformitate cu cerințele BNM. Procesul, însă nu a fost finalizat, inclusiv datorită necesității unor investiții în infrastructura PM.</p> <p>La inițiativa SCE și cu suportul BERD, a fost contractată o companie internațională de consultanță pentru elaborarea unui studiu de evaluare și de a oferi recomandări Poștei Moldovei cu privire la capacitățile actuale și potențiale de integrare a platformelor de comerț electronic și a soluțiilor ePayment pentru clienții săi, în special în zonele îndepărtate, unde PM este în multe cazuri singurul operator capabil să ofere soluțiile date comunității locale, ce constituie peste 2/3 din populația țării, inclusiv livrare zilnică de colete. Ca urmare a acestui efort, au fost lansate o serie de inițiative, negocierile asupra cărora sunt în derulare.</p> <p>Suportul altor agenți economici interesați să investească în acest domeniu este în atenția Consiliului Economic și consultările vor continua pentru identificarea constrângerilor/măsurilor necesare.</p>

	<p>sau curierat care au software pentru curieri cu identificare în timp real, ar putea angaja curieri cu regim de zilier pentru livrarea bunurilor în cazul utilizării numai a transportului public, a bicicletei sau similar, contribuind la crearea de oportunități pentru diverse categorii sociale, dar și asigurând un grad potrivit de asigurare socială a acestora.</p>			
24.	<p>Suport pentru dezvoltarea infrastructurii logistice eComerț și a serviciilor de aprovizionare eFulfilment</p> <p>Infrastructura logistică internă din Moldova este în dezvoltare, totuși tempoul nu răspunde necesităților pieței operaționale. De asemenea, se instituie infrastructura de depozitare; cu toate acestea, decalajul ține de disponibilitatea companiilor de aprovizionare care ar putea oferi un astfel de serviciu mai multor clienți simultan. Pentru moment, companiile tind să-și construiască propriile operațiuni de aprovizionare și, adesea, chiar să aibă propria flotă de curieri, vehicule și șoferi – ce este contraproductiv.</p>	<p>- modernizarea platformelor industriale existente, în vederea asigurării infrastructurii logistice și a operatorilor de eFulfilment</p>	<p>MDED, sectorul privat</p> <p>_____</p> <p>/Consiliul Economic (MRECR/MOE-03)</p>	<p>În derulare//</p> <p>Acțiune introdusă în procesul de actualizare a Foii de parcurs. Consultările cu instituțiile/partenerii și acțiunile necesare urmează a fi lansate de SCE</p>